

Adak kurbanı hakkında

Gebze'den okuyucumuz: “Allah’a kul olmanın gereği olarak uhrevî isteklerimizin yanında dünyevî isteklerimiz de oluyor. Dünyevî bir işimizin olması için adakta bulunabilir miyiz? Meselâ, ‘Şu işim olursa, şu kadar parayı hizmete vereceğim.’ diye adakta bulunmak uygun olur mu?”

Kur’ân’ın bize sunduğu örnek duâ metinlerinden birisi şöyledir: “Rabbimiz, bize dünyada iyilik ver. Bize âhirette de iyilik ver. Bizi Cehennem ateşinden koru!” 1

Kur’ân ne dünyadan geçmemizi, ne de âhireti ihmal etmemizi önerir. Doğrudur; dünya için âhiret terk edilmemelidir. Âhiret için ise yerine göre dünya terk edilebilir. Fakat Kur’ân’a göre ikisini dengede götürmek ideal olandır: Nitekim, “Allah’ın sana verdiği nimetle âhiret yurdunu kazanmaya çalış; dünyadan da nasîbini unutma!” 2 diye emreden Kur’ân’dır.

Öyleyse Cenâb-ı Allah’tan âhiret için istekte bulunabileceğimiz gibi, dünya için de istekte bulunabiliriz. Hattâ isteklerimizi, şu dünya için, şu âhiret için diye sınıflandırmaya ne gerek var? Herhangi bir şey ihtiyacımız mıdır; o şey elbette Allah’tan istenir! Çünkü biz kuluz! Biz isteriz! O da dilerse verir!

Şüphesiz âhiret ebedîdir, dünya fânîdir. Fakat dünyanın fânî olması, dünya için istek ve talepte bulunmayacağımız mânâsına gelmiyor. Yalnız, şu hususlara dikkat edelim, yeter:

1- Dünyayı âhirete tercih eden bir talep içinde olmayalım. Allah’tan istediğimiz şeyin hayırlı ve helâl şekilde verilmesini isteyelim.

2- Ne dünyevî isteklerimizde, ne uhrevî isteklerimizde, işimizin gerçekleşmesi için adak adamayı bir şart olarak görmeyelim. Çünkü adak isteklerimizin gerçekleşmesi için bir şart değil, bir ibâdet türüdür.

Nitekim, isteklerimizin gerçekleşmesi için gereken şartlar bellidir:

I- Fiilî hareket, yani sebeplere baş vurmak, yani o iş için güç yetirebildiğimiz kadar doğru ve dürüst şekilde ve hakkını vererek çalışıp çabalamak ve gayret sarf etmek. Bedüzzaman'a göre bu yaklaşımın adı, duâyı fiilî olarak yapmaktır.³ Ki, işimizin gerçekleşmesi için vazgeçilmez bir şarttır.

II- Güç yetiremediğimiz hususlarda Allah'ın inâyetine sığınmak, Allah'ın yardımını istemek.

III- İşimizin oluşumu esnasında fiilî ve kavli duâmızı adakla takviye edebiliriz. Fakat adağı bir şart olarak değil; bir ibâdet ve duâ çerçevesi içinde yapar ve yerine getiririz. Adağa, Peygamber Efendimiz'in (asm) şu bakışıyla bakarız: "Şüphesiz adak, Allah'ın insan için takdir etmediği hiçbir şeyi ona yaklaştırmaz. Ancak adak Allah'ın takdirine uygun düşerse, kişinin, elinden çıkarmak istemediği mal bu vesileyle elinden çıkar." ⁴

IV- İşimiz istediğimiz gibi gerçekleştiğinde, adadığımız şeyin üzerimize vacip olduğunu anlarız ve geciktirmeden adağımızı yerine getiririz. Allah'a verdiğimiz sözden vazgeçmeyiz. Çünkü Cenâb-ı Allah: "Adaklarını yerine getirsinler." ⁵ buyurmuştur.

V- İşimiz gerçekleşmediği takdirde adaktan dolayı Allah'a küsmeyiz. Yani, "Şu kadar adak adadım da, işim yine olmadı!" gibi bir anlayış ve kırgınlık içine girmeyiz. Böyle bir anlayış ibâdet ve duâ sırrına uygun değildir. Çünkü işimizin gerçekleşmesi adağımıza bağlı değildir. İşimizin gerçekleşmemesinin kusurunu, adak adamadığımızda kimlere yıkıyorsak, yine onlara yıkarız. Kusurlu nefsimiz olabilir, sebeplerden birisinin eksik oluşu olabilir, sistemdeki bir kusur olabilir, ihmal olabilir, bilgisizlik olabilir, Allah böyle takdir ediyor olabilir... vs. Fakat adak adamayıp işimiz veya adağı ucuzundan yapışımız işimizin olmaması açısından bir kusur sayılmadığı gibi, adak adamamız da işimizin gerçekleşmesi için bir yeter sebep değildir.

Dipnotlar:

1- Bakara Sûresi: 201.

2- Kasas Sûresi: 77.

3- Sözler, s. 288; Mektûbât, s. 289.

4- Müslim, Nüzur, 6.

5- Hac Sûresi: 29.